

Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

Kopsavilkums

Finanšu tirgus svārstīgums pēc Apvienotās Karalistes referenduma par dalību ES bijis īslaicīgs. Tomēr ar pasaules izaugsmes perspektīvu saistītā nenoteiktība palielinājusies, un saņemtie dati par 2. ceturksni liecina par vāju pasaules ekonomisko aktivitāti un tirdzniecību. Vienlaikus pasaules kopējās inflācijas līmenis joprojām ir zema, galvenokārt atspoguļojot iepriekš vērotos enerģijas cenu kritumus. Riski globālās aktivitātes perspektīvai, īpaši jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, joprojām ir lejupvērsti un galvenokārt saistīti ar politisko nenoteiktību un finanšu svārstīgumu.

Euro zonas finanšu tirgi pārcietuši nenoteiktību un svārstīgumu, kas krasi palielinājās pēc Apvienotās Karalistes referenduma, apliecinot pozitīvu noturību. Tādējādi finanšu nosacījumi joprojām ir ļoti labvēlīgi. Lai gan EONIA nākotnes procentu likmju līkne pavirzījies lejup, īpaši ilgākos termiņos (iespējams, atspoguļojot lēnākas izaugsmes un turpmāku monetārās politikas pasākumu gaidas), un tam sekoja zema riska valdības obligāciju peļņas likmju pazeminājums, valdības obligāciju peļņas likmju starpības salīdzinājumā ar Vācijas valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmi sarukušas, un joprojām samazinājušās uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības. Vienlaikus turpināja samazināties euro zonas banku kapitāla vērtspapīru cenas.

Euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās, ko veicināja iekšzemes pieprasījums, turpinās, bet eksporta kāpums joprojām ir neliels. Paredzams, ka nākotnē tautsaimniecības atveseļošanās turpināsies mērenā tempā. Iekšzemes pieprasījumu joprojām veicina ECB monetārās politikas pasākumu ietekme uz reālo tautsaimniecību. Labvēlīgi finansēšanas nosacījumi un uzņēmumu pelnītspējas uzlabošanās turpina veicināt ieguldījumu atjaunošanos. Pastāvīgs nodarbinātības pieaugums, ko sekmē arī iepriekš veiktās strukturālās reformas, un joprojām samērā zemās naftas cenas nodrošina papildu atbalstu mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un tādējādi arī privātā patēriņa kāpumam. Turklāt gaidāms, ka euro zonas fiskālā nostāja 2016. gadā būs nedaudz ekspansīva, bet 2017. un 2018. gadā tā kļūs kopumā neitrāla. Vienlaikus tautsaimniecības atveseļošanos euro zonā kavē Apvienotās Karalistes referenduma rezultāts un citi ģeopolitiskās nenoteiktības aspekti, ierobežotas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, vairākos sektoros nepieciešamās bilances korekcijas un lēnais strukturālo reformu īstenošanas temps. Ņemot to vērā, euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupvērsti.

Euro zonas kopējā inflācija pēdējos mēnešos saglabājusies aptuveni nulles līmenī. Pamatinflācijas rādītāji kopumā vēl neliecina par nepārprotamu augšupvērstu

tendenci, bet ar naftas piegādes cenām saistītā spiediena rādītāji joprojām ir mēreni. Uz tirgus instrumentiem balstītie ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji turpinājuši samazināties un joprojām ir būtiski zemāki par inflācijas gaidu rādītājiem, kuru pamatā ir apsekojumi. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka nākamajos mēnešos inflācija visticamāk joprojām būs ļoti zema, bet vēlāk 2016. gadā tā paaugstināsies galvenokārt enerģijas cenu gada pārmaiņu tempa bāzes efektu ietekmē. Turpmāku inflācijas kāpumu 2017. un 2018. gadā varētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumi un paredzamā tautsaimniecības atveseļošanās.

Kopš 2014. gada jūnija veiktie monetārās politikas pasākumi, t.sk. šā gada martā pieņemtā jauno monetārās politikas pasākumu visaptverošā pakete, būtiski uzlabojuši uzņēmumu un mājsaimniecību aizņemšanās nosacījumus, kā arī kredītu plūsmas visā euro zonā, tādējādi veicinot tautsaimniecības atveseļošanos. Konkrēti, zemas procentu likmes, kā arī ECB ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju un paplašinātās aktīvu iegādes programmas ietekme turpina veicināt stabilu naudas pieaugumu un pakāpenisku kredītu atlikumu dinamikas atjaunošanos. Banku labvēlīgie finansēšanas nosacījumi atspoguļojas zemākās aizdevumu procentu likmēs, un kredītu nosacījumu uzlabošanās veicina aizdevumu atlikuma kāpuma tempa atjaunošanos. Euro zonas banku veiktās kreditēšanas 2016. gada 2. ceturkšņa apsekojuma rezultāti liecina par uzņēmumiem un mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu piedāvājuma nosacījumu turpmāku uzlabošanos un nemitīgu aizdevumu pieprasījuma pieaugumu visās aizdevumu kategorijās. Ņemot vērā valdošo nenoteiktību, būtiski arī turpmāk nodrošināt banku aizdevumu kanāla netraucētu darbību.

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome 2016. gada 21. jūlija sanāksmē nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. Padome joprojām gaida, ka galvenās ECB procentu likmes ilgstoši un krietni ilgāk par neto aktīvu iegāžu periodu saglabāsies tagadējā līmenī vai būs zemākas. Attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Padome apstiprināja, ka plānots saglabāt aktīvu iegāžu mēneša apjomu 80 mljrd. euro līdz 2017. gada marta beigām vai, ja nepieciešams, ilgāk, bet jebkurā gadījumā līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa korekcija atbilstoši tās inflācijas mērķim.

Ņemot vērā valdošo nenoteiktību, Padome turpinās ļoti cieši sekot līdzi tautsaimniecības un finanšu tirgus norisēm un nodrošināt tās īstenotās stimulējošās monetārās politikas ietekmi uz reālo tautsaimniecību. Tuvākajos mēnešos, kad būs pieejama plašāka informācija, t.sk. jaunās speciālistu iespēju aplēses, Padome varēs labāk pārvērtēt makroekonomiskos pamatnosacījumus, kā arī iespējamās inflācijas un izaugsmes tendences un ar tām saistīto risku sadalījumu. Ja būs nepieciešams mērķa sasniegšanai, Padome rīkosies, izmantojot visus savu pilnvaru ietvaros pieejamos instrumentus.

Padome apliecināja, ka nepieciešams atbilstošā līmenī saglabāt monetāros stimulus, lai nodrošinātu inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam, bez pārmērīgas kavēšanās.